

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และขอเสนอแนะ

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมุ่งหมายที่จะสำรวจแนวบทบาทนักศึกษาตามการรับรู้ของนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาเอกชน โดยศึกษาจากตัวแปรต่าง ๆ ได้แก่ เพศ ชั้นปี คณะวิชา ภาควิชาของสถานศึกษา และรายได้บิดามารดา ในบทนี้ผู้วิจัยได้เสนอรายละเอียดการวิจัย

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อสำรวจแนวบทบาทนักศึกษาตามการรับรู้ของนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาเอกชน
2. เพื่อเปรียบเทียบแนวบทบาทนักศึกษา โดยจำแนกตามเพศ ชั้นปี คณะวิชา ภาควิชาของสถานศึกษา และรายได้บิดามารดา

วิธีการในการวิจัย

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาเอกชน จำนวน 10 สถาบัน ที่กำลังศึกษาอยู่ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2528 ในระดับชั้นปีที่ 2 ชั้นปีที่ 3 และชั้นปีที่ 4 ผู้วิจัยได้ใช้วิธีสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) ใช้เกณฑ์แบ่งตามคณะวิชา มีจำนวนทั้งสิ้น 600 คน
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจากแนวคิด ทฤษฎี และผลการวิจัยของนักการศึกษา ได้แก่ คลาร์กและโทร (Clark and Trow, 1966) นิวคอมบ์และคณะ (Newcomb and Others, 1967) ชูเมอร์และสแตนฟิลด์ (Schumer and Stanfield, 1966) วอร์เรน (Warren, 1966) เพมเบอร์ตัน (Pemberton, 1963) และเคนนิสตัน (Kenniston, 1966) นักทฤษฎีทุกท่านได้ศึกษาถึงลักษณะของนิสิต นักศึกษา ชนิดของนักศึกษา แนวบทบาทและวัฒนธรรมย่อยของนักศึกษาในต่างประเทศ ผู้วิจัย

จึงได้นำมาวิเคราะห์ในรายละเอียด แล้วนำเอาส่วนที่เป็นแนวบทของนักศึกษาที่สามารถครอบคลุมลักษณะของนิสิตนักศึกษาไทยมาสรุปแนวบทของนักศึกษาได้ 8 แนวบท

จากรายละเอียดแนวบท 8 ประเภท ผู้วิจัยจึงนำมาสร้างข้อคำถามให้ครอบคลุมจำกัดความของแต่ละแนวบท ข้อคำถามในแต่ละแนวบทมี 6 ข้อ นำมาเรียงสลับกันตามแนวบท 8 ประเภท รวมข้อคำถาม 48 ข้อ ข้อคำถามนี้เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ของลิเกิร์ต (Likert) ที่ให้ผู้ตอบประเมินค่า (5-1) เลือกลงเพียงคำตอบเดียว

3. ทาความตรงกันเนื้อหา (Content Validity) ของข้อคำถามโดย

3.1 ให้ผู้ทรงคุณวุฒิค่านิสิตนักศึกษา จำนวน 5 ท่าน ตรวจสอบข้อคำถามให้สามารถสื่อความหมาย ครบถ้วนเนื้อหาของแนวบท และวัดสิ่งที่ต้องการได้ แล้วนำมาปรับปรุง แก้ไข ตามคำแนะนำของท่านผู้ทรงคุณวุฒิดังกล่าว หลังจากนั้นนำไปทดสอบทดลองใช้กับนักศึกษาวิทยาลัยเทคนิคสยาม จำนวน 50 คน

3.2 การหาความเที่ยงของแบบสอบถาม (Reliability) ผู้วิจัยนำแบบสอบถามมาหาค่าความเที่ยง โดยใช้วิธีหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟา (α -Coefficient) หลังจากนั้นจึงนำแบบสอบถามมาปรับข้อคำถามให้ชัดเจนขึ้น แล้วนำไปทดลองซ้ำอีกครั้ง ปรากฏว่าได้ค่าความเที่ยง .89 ซึ่งพอจะกล่าวได้ว่าแบบสอบถามนี้มีค่าความเที่ยงสูง สามารถนำไปใช้เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไปได้

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้แจกแบบสอบถามไปยังสถาบันอุดมศึกษาเอกชน 10 แห่ง ที่เปิดสอนระดับปริญญาตรี 4 ปี และสอนในคณะวิชาที่เหมือนกับกับสถาบันอุดมศึกษาเอกชนอื่น ได้แก่

- 4.1 มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย
- 4.2 มหาวิทยาลัยกรุงเทพ
- 4.3 มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์
- 4.4 มหาวิทยาลัยพายัพ
- 4.5 วิทยาลัยเกริก
- 4.6 วิทยาลัยคณาสวรรค์
- 4.7 วิทยาลัยเทคนิคสยาม

4.8 วิทยาลัยศรีปทุม

4.9 วิทยาลัยเอเซียอาคเนย์

4.10 วิทยาลัยอัสสัมชัญบริหารธุรกิจ

ผลจากการเก็บรวบรวมแบบสอบถามปรากฏว่า แบบสอบถามที่แจกไปทั้งสิ้น 600 ฉบับ ผู้ตอบส่งกลับคืนมาครบจำนวน คิดเป็นร้อยละ 100

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

5.1 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพส่วนตัวของกลุ่มตัวอย่าง วิเคราะห์ด้วยการหาค่าร้อยละของจำนวนผู้ตอบ ข้อมูลที่เกี่ยวกับแนวบทพาทนักศึกษาตามการรับรู้ของนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาเอกชน วิเคราะห์โดยหาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

5.2 การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยของการรับรู้ตามแนวบทพาทนักศึกษาที่มีตัวแปร 2 กลุ่ม ทำการทดสอบค่าที-เทสต์ (t-test) และวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวของคะแนนเฉลี่ยของการรับรู้ตามแนวบทพาทที่มีตัวแปรมากกว่า 3 กลุ่ม ทดสอบด้วยค่าเอฟ-เทสต์ (F - test) เมื่อพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จึงทำการทดสอบเป็นรายคู่ด้วยวิธีของเชฟเฟ (Scheffe's Method)

5.3 หาค่าความเที่ยงของแบบสอบถามทั้งหมด โดยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟา (α - Coefficient) ได้ค่าความเที่ยง .89

ในการวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัยครั้งนี้ ทำการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติโดยอาศัยคอมพิวเตอร์ตามโปรแกรมสำเร็จรูปทางสังคมศาสตร์ (The Statistical Package for the Social Sciences) ของ Nie and Others : 1975 ณ สถาบันบริการคอมพิวเตอร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ผลการวิเคราะห์ข้อมูลได้นำเสนอเป็นตารางและความเรียงตามลำดับ

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิจัยเกี่ยวกับข้อมูลส่วนตัวของนักศึกษา

ตอนที่ 2 ผลการรับรู้แนวบทพาทของนักศึกษาสถาบันอุดมศึกษา เอกชน

ตอนที่ 3 การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยของการรับรู้แนวบทบาททั้ง 8
แนวบทบาท โดยจำแนกตามเพศ ชั้นปี คณะวิชา ภาคที่กึ่งสถานศึกษา
และรายได้บิคมารคา

ตอนที่ 1 ผลการวิจัยเกี่ยวกับข้อมูลส่วนตัวของนักศึกษาสถาบันอุดมศึกษาเอกชน
ซึ่งสรุปได้ ดังนี้

ในการวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีทั้งหมด 600 คน ส่วนใหญ่เป็นนักศึกษา
เพศหญิง มีภูมิลำเนาอยู่ในภาคกลางมากที่สุด นักศึกษาส่วนใหญ่กำลังศึกษาอยู่ในคณะบริหารธุรกิจ
อันดับรองลงไปเป็นจำนวนใกล้เคียงกันคือ คณะมนุษยศาสตร์และศิลปศาสตร์ รายได้ของครอบครัว
สถานภาพทาง เศรษฐสังคมของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามอาชีพศึกษา ปรากฏว่านักศึกษา
ส่วนใหญ่มีบิดาประกอบอาชีพธุรกิจ เอกชนหรือธุรกิจส่วนตัว รองลงมาคือ อาชีพเกษตรกรรวม
รายได้ครอบครัวส่วนใหญ่บิคมารคามีรายได้รวมกันเฉลี่ยต่อเดือน ตั้งแต่ 5,000-10,000 บาท
ซึ่งจัดอยู่ในระดับรายได้ปานกลาง ลักษณะที่พิกอาศัยของนักศึกษาในภาคกลางพบว่า นักศึกษา
ส่วนใหญ่พิกกับบิคมารคาหรือบ้านญาติ นักศึกษาในส่วนภูมิภาคคือ ภาคตะวันออกเฉียง เหนือมัก
จะพิกหอพิกและอาศัยญาติ นักศึกษาภาคเหนือพิกกับบิคมารคาหรือญาติและหอพิกข้าง

สำหรับข้อมูลส่วนตัว เกี่ยวกับกลุ่มกิจกรรมที่นักศึกษาสนใจและเข้าร่วมเป็น
สมาชิก ผลปรากฏว่า นักศึกษาส่วนใหญ่สนใจกิจกรรมเกี่ยวกับวิชาการ รองลงมาคือ กิจกรรม
เกี่ยวกับการพัฒนาสังคมและบำเพ็ญประโยชน์ กิจกรรมที่นักศึกษาให้ความสนใจน้อยคือ กิจกรรม
เกี่ยวกับศิลปวัฒนธรรมและประเพณี

ตอนที่ 2 ผลการรับรู้แนวบทบาทนักศึกษาสถาบันอุดมศึกษาเอกชน ปรากฏดังนี้

นักศึกษาสถาบันอุดมศึกษาเอกชน มีคะแนนเฉลี่ยของการรับรู้คามแนว
บทบาทอันคัมสูงสุด คือ แนวบทบาทในการฝึกฝนเพื่อการประกอบอาชีพ ($\bar{X} = 3.76$)
รองลงมา คือ แนวบทบาทในการใช้ชีวิตในสถาบันอุดมศึกษาอย่างเต็มที่ ($\bar{X} = 3.36$) และ
แนวบทบาททางวิชาการและการเป็นศิษย์ ($\bar{X} = 3.35$) และคะแนนเฉลี่ยของการรับรู้
อันคัมต่ำสุด คือ แนวบทบาทที่ทำพอเป็นพิธี ($\bar{X} = 2.20$)

ตอนที่ 3 การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยของการรับรู้ตามแนวบทบาททั้ง 8 แนวบทบาท ของนักศึกษาศถาบันอุดมศึกษาเอกชน โดยจำแนกตามเพศ ชั้นปี คณะวิชา ภาคที่ตั้งสถานศึกษา รายได้บิดามารดา ผลปรากฏดังต่อไปนี้

3.1 นักศึกษาที่เพศต่างกัน มีการรับรู้ตามแนวบทบาทแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 ในแนวบทบาททางวิชาการและการเป็นศิษย์ค ในการพัฒนาสังคมและแนวบทบาทที่ทำพอเป็นพิธี กล่าวคือ นักศึกษาชายมีคะแนนเฉลี่ยของการรับรู้ตามแนวบทบาททางวิชาการและการเป็นศิษย์ค แนวบทบาทในการพัฒนาสังคมและแนวบทบาทที่ทำพอเป็นพิธี สูงกว่านักศึกษาหญิง

นักศึกษาชายมีคะแนนเฉลี่ยการรับรู้ตามแนวบทบาทแตกต่างจากนักศึกษาหญิงอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .001 ในแนวบทบาทการใช้สติปัญญา และแนวบทบาทนักบรรณรค์ทางการ เมือง และพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 ในแนวบทบาทในการนำประเศการณจากรการทำกิจกรรมไปใช้ประโยชน์ กล่าวคือ นักศึกษาชายมีคะแนนเฉลี่ยการรับรู้ตามแนวบทบาทการใช้สติปัญญา แนวบทบาทนักบรรณรค์ทางการ เมือง แนวบทบาทในการนำประเศการณจากรการทำกิจกรรมไปใช้ประโยชน์ สูงกว่านักศึกษาหญิง

ส่วนแนวบทบาทในการใช้ชีวิตในสถานบันอุดมศึกษาอย่างเต็มที่และแนวบทบาทในการฝึกฝน เพื่อการประกอบอาชีพ ไม่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญ

3.2 นักศึกษาที่ชั้นปีต่างกัน มีการรับรู้ตามแนวบทบาทต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 กล่าวคือ นักศึกษาชั้นปีที่ 2 มีคะแนนเฉลี่ยของการรับรู้ตามแนวบทบาททางวิชาการและการเป็นศิษย์ค สูงกว่านักศึกษาชั้นปีที่ 3 และชั้นปีที่ 4

3.3 นักศึกษาที่คณะวิชาต่างกัน ไม่พบความแตกต่างของแนวบทบาทอย่างมีนัยสำคัญ

3.4 นักศึกษาที่เรียนในสถานที่ตั้ง คือ ภาคของสถานศึกษาต่างกัน มีการรับรู้ตามแนวบทบาทต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 ในแนวบทบาทการใช้สติปัญญา กล่าวคือ นักศึกษาที่ศึกษาอยู่ในสถาบันอุดมศึกษา เอกชนที่ตั้งอยู่ในภาคตะวันออกเฉียง เหนือ มีคะแนนเฉลี่ยการรับรู้ตามแนวบทบาท สูงกว่านักศึกษาที่ศึกษาอยู่ในสถาบันอุดมศึกษาที่ตั้งอยู่ในภาคเหนือ และในแนวบทบาทในการฝึกฝน เพื่อการ ประกอบอาชีพ พบว่านักศึกษาที่ศึกษาอยู่ในสถาบันอุดมศึกษา เอกชนที่ตั้งอยู่ในภาคตะวันออกเฉียง เหนือ มีคะแนนเฉลี่ยการรับรู้ตามแนวบทบาท สูงกว่านักศึกษาที่ศึกษาอยู่ในสถาบันอุดมศึกษา เอกชนที่ตั้งอยู่ในภาคเหนือและภาคกลางตามลำดับ

3.5 นักศึกษาที่รายได้มีความแตกต่างกัน ไม่พบความแตกต่างอย่าง

มีนัยสำคัญ

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิเคราะห์ที่แนวพบพานักศึกษา ตามการรับรู้ของนักศึกษาสถาบันอุดมศึกษา เอกชนมีประเด็นที่น่าสนใจ แบ่งออกเป็น 3 ตอน ซึ่งจะได้นำมาอภิปรายผลการวิจัยตามลำดับ ดังนี้

ตอนที่ 1 เกี่ยวกับสถานภาพส่วนตัวของนักศึกษา

นักศึกษาสถาบันอุดมศึกษาเอกชนที่กำลังเรียนในภาคเรียนที่ 1

ประจำปีการศึกษา 2528 พบว่า ส่วนใหญ่เป็นนักศึกษาเพศหญิง ซึ่งมีจำนวนแตกต่างจากนักศึกษาชายอย่างเด่นชัด คือ มีอัตราส่วนสูงกว่านักศึกษาชายมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะนักศึกษาที่เข้าไปเรียนในสถาบันอุดมศึกษาเอกชน ส่วนมากจะเป็นผู้ที่สอบเข้าเรียนในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐไม่ได้ แต่มีฐานะทางเศรษฐกิจพอที่จะเข้าเรียนในสถาบันอุดมศึกษาเอกชนได้ จากการสำรวจของคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ ในปี พ.ศ. 2526 พบว่า จำนวนนักศึกษาจำแนกตามเพศแตกต่างไปในช่วง 10 ปี ที่ผ่านมา สัดส่วนนักศึกษาเพศหญิงมีจำนวนสูงขึ้น (คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ 2528 : 2-20) นักศึกษาส่วนใหญ่จะมีภูมิลำเนาอยู่ในภาคกลาง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะสถาบันการศึกษาที่ทำการสุ่มตัวอย่างส่วนมากตั้งอยู่ในภาคกลาง คณะวิชาที่ผู้เรียนมากที่สุด คือ คณะบริหารธุรกิจ เนื่องจากคณะบริหารธุรกิจ เป็นสาขาวิชาชีพที่นักศึกษาซึ่งมาจากครอบครัวนักธุรกิจนิยมเรียนกันมากหรือให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน และเพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้ปกครองด้วย ประกอบกับผู้เรียนสามารถนำความรู้ที่ได้รับจากคณะวิชานี้ไปใช้ประโยชน์ในการประกอบอาชีพได้อย่างกว้างขวาง มีโอกาสหางานทำได้ง่าย และอาจประกอบอาชีพส่วนตัวได้สะดวกกว่าสาขาวิชาอื่น เหตุผลที่นักศึกษาสถาบันอุดมศึกษาเอกชนเลือกเรียนคณะบริหารธุรกิจมากกว่าคณะวิชาอื่นคง เนื่องมาจากนักศึกษาส่วนใหญ่มาจากครอบครัวของผู้ที่ประกอบอาชีพค้าขาย และทำธุรกิจส่วนตัวกันมาก และผู้ปกครองมีรายได้ในระดับปานกลาง ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา (2527 : 59) พบว่า นิสิตนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา บิคมมีอาชีพค้าขายหรือประกอบอาชีพส่วนตัวมากที่สุด

สำหรับกลุ่มกิจกรรมที่นักศึกษาสนใจและเข้าร่วมเป็นสมาชิกนั้นกลุ่มกิจกรรมเกี่ยวกับวิชาการ เช่น ชมรมภาษาอังกฤษ ชมรมวิทยาศาสตร์และอื่น ๆ เป็นกลุ่มกิจกรรมที่นักศึกษาให้ความสนใจและสมัครเข้าเป็นสมาชิกมากเป็นอันดับหนึ่ง ซึ่งสอดคล้องกับการวิจัยของ สุชาติ มัทโธติ (2528 : 51) เรื่อง การสำรวจแนวบทบาทนักศึกษาตามการรับรู้ของนักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหง พบว่า จำนวนนักศึกษาที่เป็นสมาชิกชมรมฝ่ายวิชาการ สูงกว่าชมรมหรือองค์กรกิจกรรมประเภทอื่น ๆ และยิ่งสอดคล้องกับการวิจัยของ หัสตินทร เขาวนปรีชา เรื่อง การสำรวจแนวบทบาทนักศึกษาตามการรับรู้ของนักศึกษาวิทยาลัยครู ซึ่งพบว่านักศึกษาวิทยาลัยครูส่วนใหญ่ เป็นสมาชิกกลุ่มกิจกรรมที่เกี่ยวกับวิชาการ (2528 : 102) ในสถาบันอุดมศึกษาส่วนใหญ่ก็เช่นกัน นิสิตนักศึกษาส่วนใหญ่มีความคิดเห็นต่อกิจกรรมนิสิตนักศึกษาที่จัดว่าส่วนใหญ่เป็นกิจกรรมด้านวิชาการมากที่สุด แม้เป็นกิจกรรมที่พัฒนาการศึกษาในสายอาชีพก็จัดเป็นกิจกรรมด้านวิชาการ (วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา 2527 : 108-112) ทั้งนี้เป็นเพราะนักศึกษาสถาบันอุดมศึกษาเอกชนมีความสำคัญอยู่เสมอว่าพวกเขาต้องเสียค่าใช้จ่ายสำหรับอัตราค่าหน่วยกิตสูงกว่านักศึกษาสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ เกือบ 4 เท่าตัว (ระเบียบการชำระเงินค่าหน่วยกิตของสถาบันอุดมศึกษาเอกชน : 2528) ในขณะที่นักศึกษาอุดมศึกษาของรัฐเสียค่าเรียนหน่วยกิตละไม่ถึง 100 บาท นักศึกษาสถาบันอุดมศึกษาเอกชนต้องเสียค่าลงทะเบียน หน่วยกิตละ 200 - 250 บาท ซึ่งแตกต่างกันไปในแต่ละสถาบัน ด้วยเหตุผลดังกล่าวนี้จึงทำให้นักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาเอกชนส่วนใหญ่ใฝ่ใจที่จะศึกษาหาความรู้ทางวิชาการให้มากที่สุด เพื่อนำความรู้ที่ได้รับไปประกอบอาชีพได้ในทันทีที่จบการศึกษา ดังนั้นนักศึกษาจึงพยายามใช้เวลาให้หมดไปอย่างคุ้มค่าที่สุดเพื่อให้คุ้มกับเงินที่เสียไป แต่ก็ยังมีนักศึกษาบางส่วนที่ให้ความสนใจกลุ่มกิจกรรมเกี่ยวกับการพัฒนาสังคมและบำเพ็ญประโยชน์ จึงทำให้มีจำนวนนักศึกษาที่สมัครเป็นสมาชิกในกลุ่มกิจกรรมเป็นอันดับรองจากกลุ่มวิชาการ นักศึกษาในระดับชั้นปีที่ 2 - ปีที่ 4 เป็นผู้ที่กำลังอยู่ในวัยของผู้ที่มีไฟแรง มีอุดมการณ์ที่จะอุทิศตนเพื่อประโยชน์ของส่วนรวม นักศึกษาส่วนใหญ่จะมีความคิดในเชิงสร้างสรรค์ เขาจะใช้เวลาส่วนใหญ่ไปในกิจกรรมประเภทอาสาสมัคร เช่น ทำงานตามสถานพยาบาล สอนหนังสือตามสลัม ทำงานตามสถานอนุเคราะห์คนพิการ อนุรักษ์พัฒนาชนบท หรืออะไรทำนองนี้ (ประกอบ คุปรัตน์ 2525 : 163) จากพฤติกรรมของนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาเอกชนตามที่กล่าวมานี้ พอจะทำให้เห็นได้ว่าพวกเขาก็มีความคิดทั้งในค่านิยมสร้าง

ความเจริญให้ตนเองและในขณะที่เดียวกันก็ยังมีถึงส่วนรวมด้วย ซึ่งสอดคล้องกับการวิจัยของ
 ทัศนทรุ เชาวนปริชา (2528 : 103) ที่พบว่ากลุ่มกิจกรรมอันดีรองลงไปของนักศึกษา
 วิทยาลัยครู คือ กิจกรรมเกี่ยวกับการพัฒนาสังคมและบำเพ็ญประโยชน์ ลักษณะโดยทั่วไปของ
 นักศึกษาระดับอุดมศึกษาเป็นผู้ที่มีอุดมคติและจริงจัง ต้องการที่จะให้สถาบันเป็นหน่วยงาน
 ปรับปรุงสังคม โดยเข้าไปมีส่วนสัมพันธ์ใกล้ชิดกับชุมชน และต้องการให้สถาบันของตนเป็น
 สถาบันทางศีลธรรม เพื่อจะได้มีส่วนร่วมในการเข้าไปแก้ไขสภาพความเลวร้ายของสังคม
 (บุญอูชัย จงกตณี 2525 : 21-22)

ตอนที่ 2 การรับรู้แนวบทบาทของนักศึกษาสถาบันอุดมศึกษาเอกชน

การรับรู้เกี่ยวกับแนวบทบาทนักศึกษาของนักศึกษาสถาบันอุดมศึกษา

เอกชน พบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่มีคะแนนเฉลี่ยของการรับรู้แนวบทบาทอยู่ในระดับปานกลาง
 6 แนวบทบาท ทั้งนี้เนื่องมาจากนักศึกษาคณะหนึ่งอาจสวมบทบาทได้มากกว่าหนึ่งบทบาทได้ เช่น
 นักศึกษาที่บทบาททางวิชาการก็อาจจะมีบทบาททางค่านิยมเมืองด้วย แนวบทบาทที่นักศึกษา
 มีการรับรู้เป็นอันดับสูงสุด คือ แนวบทบาทในการฝึกฝนเพื่อการประกอบอาชีพ ($\bar{X} = 3.76$)
 ซึ่งสอดคล้องกับการวิจัยของ สุชาภา มัสโอติ (2528 : 89) ที่พบว่า นักศึกษามหาวิทยาลัย
 รวมค่าแห่งมีการรับรู้ในแนวบทบาทการฝึกฝนเพื่อการประกอบอาชีพเป็นอันดับสูงสุด การที่นักศึกษา
 สถาบันอุดมศึกษาเอกชนมีการรับรู้แนวบทบาทการฝึกฝนเพื่อการประกอบอาชีพสูง ก็เนื่องจาก
 นักศึกษาเข้าศึกษาในสถาบันที่มีเป้าหมายประสงค์ในการผลิตบัณฑิตเพื่อการประกอบอาชีพอยู่แล้ว
 ทั้งนี้จึงเป็นการถูกต้องแล้วที่นักศึกษาสถาบันอุดมศึกษาเอกชนจะมีการรับรู้แนวบทบาทในการฝึกฝน
 เพื่อการประกอบอาชีพสูงสุด ประกอบกับนักศึกษายุคปัจจุบันเล็งเห็นแล้วว่าผู้ที่จะมีโอกาสได้งานทำ
 ก็คือผู้ที่มีความสามารถ มีความชำนาญในแนวที่ตลาดแรงงานต้องการ จะอาศัยความรู้ทางด้าน
 ทฤษฎีเพียงอย่างเดียวไม่ไค้ต้องอาศัยการฝึกฝนเพื่อหาความชำนาญด้วย เหตุผลอีกประการหนึ่ง
 ของนักศึกษาสถาบันอุดมศึกษาเอกชนส่วนนี้ก็คือพวกเขาเผชิญกับการแข่งขันที่จบการศึกษาจากสถาบันของรัฐซึ่ง
 เป็นสถาบันที่ตลาดแรงงานให้การรับรองหลายสถาบันด้วยกัน ทั้งนี้ ถ้านักศึกษาสถาบันอุดมศึกษา
 เอกชนไม่พยายามดึงดูดความสนใจจากบรรดานายจ้าง ก็ย่อมทำให้โอกาสในการหางานทำแคบ
 ลงไปอีก นักศึกษากลุ่มอาชีพในปัจจุบันทวีจำนวนสูงขึ้น สภาพตลาดแรงงานมีแนวโน้มหลักประกันใน
 การมีงานทำ ทำให้ความสนใจของนักศึกษาในการเตรียมตัวเองสำหรับโลกการทำงาน และการ
 แข่งขันเพื่อการอยู่รอดเพิ่มมากขึ้น (ประกอบ บุปรัตน์ 2527 : 91)

ส่วนแนวพบพานที่นักศึกษามีการรับรู้ อันคัมรองลงมา คือ แนวพบพานในการใช้ชีวิตในสถานนอคมศึกษาอย่างเต็มที่ ($\bar{X} = 3.36$) ถ้าจะดูจากทำเลที่ตั้งของสถานนอคมศึกษา เอกชนแต่ละแห่งจะเห็นได้ว่าทำเลที่ตั้งอยู่ห่างจากชุมชนหลายสถานนอคมศึกษาด้วยกัน เช่น วิทยาลัยเอเชียอาคเนย์ ตั้งอยู่ที่หนองแขม นักศึกษาต้องใช้เวลาเกินทางนานพอสมควร บริเวณข้างเคียงวิทยาลัยก็ไม่ใช้ทำเลศูนย์การค้าที่จะให้นักศึกษาเข้าไปหาความสะดวกได้เหมือนสถานนอคมศึกษาของรัฐหลายแห่ง ตลอดจนมหาวิทยาลัยหอการค้าไทย และมหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์ก็ตั้งอยู่ในทำเลทางไกลสถานนอคมศึกษาใจของนักศึกษา จากเหตุผลดังกล่าวทำให้จากกล่าวได้ว่าเมื่อหมดชั่วโมงเรียนแต่ละวิชา นักศึกษาจึงต้องใช้เวลาบริเวณสถานนอคมศึกษาเป็นที่พักเพื่อคอยเรียนในชั่วโมงต่อไป ประกอบกับอาณาบริเวณของสถานนอคมศึกษา เอกชนในส่วนกลางหลายแห่งมีที่กว้างขวาง พร้อมกับจำนวนนักศึกษา มีห้องสมุด มีที่ทำการสโมสรนักศึกษาที่ให้ความสะดวกแก่นักศึกษาได้เป็นอย่างดี (ระเบียบสโมสรนักศึกษามหาวิทยาลัยหอการค้าไทย : 2528) จากบรรยากาศที่ดีภายในสถานนอคมศึกษาแต่ละแห่ง เป็นแรงจูงใจอย่างเต็มที่ให้นักศึกษาเกิดความผูกพันต่อสถานนอคมศึกษาของตน เมื่อมีเวลาว่างก็มักจะใช้เวลาทำกิจกรรมใดกิจกรรมหนึ่งที่ตนถนัดอยู่ภายในบริเวณสถานนอคมศึกษา สำหรับนักศึกษาสถานนอคมศึกษา เอกชนที่ศึกษาอยู่ในสถานนอคมศึกษาที่ตั้งอยู่ในส่วนภูมิภาค ซึ่งมีอยู่ 2 สถานนอคมศึกษา คือ มหาวิทยาลัยพายัพ ตั้งอยู่ที่อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ และวิทยาลัยคณาจารย์ ตั้งอยู่ที่อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม สถานนอคมศึกษา เอกชนในส่วนภูมิภาคมีการวางแผนและดำเนินงานด้านอาคารสถานที่เป็นอย่างดี อาจารย์ได้มีโอกาสใกล้ชิดกับตนเองกับนักศึกษามากกว่าในสถานนอคมศึกษาส่วนกลาง นักศึกษามีโอกาสใกล้ชิดทำกิจกรรมร่วมกับเพื่อนนักศึกษาด้วยกันได้มาก เมื่อศึกษาสภาพแวดล้อมสถานนอคมศึกษาตามการรับรู้ของนักศึกษา ก็ทำให้เห็นว่าสภาพแวดล้อมมีส่วนช่วยให้นักศึกษาได้ใช้ชีวิตนักศึกษาในสถานนอคมศึกษาของตนอย่างเต็มที่

แนวพบพานที่นักศึกษามีการรับรู้ อันคัมที่ 3 คือ แนวพบพานทางวิชาการและการเป็นศิษย์ ($\bar{X} = 3.35$) แนวพบพานที่มีการรับรู้เป็นอันคัมที่ใกล้เคียงกับแนวพบพานการใช้ชีวิตในสถานนอคมศึกษาอย่างเต็มที่ แสดงว่านักศึกษาในสถานนอคมศึกษา เอกชนต่างก็มีจุดมุ่งหมายที่จะเป็นผู้ทรงไว้ด้วยสติปัญญา มีความรู้ความสามารถให้ใกล้เคียงหรือเท่าเทียมกับนักศึกษาในสถานนอคมศึกษาของรัฐบาล ค่านิยมของคนไทยในถิ่นให้ความเชื่อถือต่อสถานนอคมศึกษาของรัฐยังไม่สามารถลบออกไปได้ นักศึกษาสถานนอคมศึกษา เอกชนส่วนใหญ่ตระหนักในความจริงจังนี้ นักศึกษาจึงพยายามอย่างยิ่งที่จะทำใหม่คคสภาพนอกของภาพพจน์พวกเขา

ในแง่ของความสามารถทั้งด้านวิชาการและวิชาชีพที่ขึ้นและเป็นที่ยอมรับ ในขณะที่เด็กรับการศึกษา ก็ต้องปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมทั้งในสังคมของสถาบันการศึกษาของตน และสังคมภายนอก เขาจะต้องรู้ว่าเขาควรจะมีบทบาทอย่างไรในสังคมของสถาบันและในขณะที่เดียวกันควรจะมีบทบาทอย่างไรต่อครอบครัวและต่อสังคม ดังที่ ประชุมสุข อาชวอำรุง (2522 : 30) ได้กล่าวว่า คนเราแต่ละคนมีบทบาทที่จะต้องแสดงหลายบทบาทตลอดชีวิต ดังนั้นในขณะที่ส่วน- บทบาทนักศึกษาที่จะต้องแสวงหาความรู้เพิ่มเติม เพื่อพัฒนาบทบาทตนเองให้เหมาะสม จากเหตุผล และแนวคิดดังกล่าว จึงทำให้นักศึกษาสถาบันอุดมศึกษาเอกชนมีการรับรู้ในแนวบทบาทที่ทำพอเป็น พืชค่าสุด นอกจากนี้แล้วเหตุผลสำคัญที่ทำให้นักศึกษาสถาบันอุดมศึกษาเอกชนมีการรับรู้ในแนว บทบาทที่ทำพอเป็นพืชค่าสุดก็คือ การเสียค่าหน่วยกิตในอัตราที่สูงดังได้เคยกล่าวไว้ว่า นักศึกษา สถาบันอุดมศึกษาเอกชนจึงต้องใช้ชีวิตของการเป็นนักศึกษาให้สมกับการลงทุน

ข้อค้นพบจากการวิจัยครั้งนี้ ทำให้เห็นได้ว่านักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา เอกชนมีแนวโน้มในแนวบทบาทการฝึกฝนเพื่อการประกอบอาชีพเป็นอันดับสูงสุด และแนวบทบาท การใช้ชีวิตในสถาบันอุดมศึกษาอย่างเต็มที่ เป็นอันดับรอง ดังนั้นทางสถาบันอุดมศึกษาเอกชนจึง ควรจัดสภาพแวดล้อมของสถาบันให้สอดคล้องกับความต้องการของนักศึกษา เพราะการสนอง ความต้องการของนักศึกษานอกจากจะทำให้คุณภาพของทรัพยากรมนุษย์ดีขึ้นแล้ว ยังเป็นการสร้าง ชื่อเสียงและความมั่นคงให้แก่สถาบันของตนเองอีกด้วย ในแต่ละปีสถาบันอุดมศึกษาเอกชนผลิต บัณฑิตออกมาเป็นจำนวนไม่น้อย และมีแนวโน้มจะมากกว่าสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ (พวง- มหาวิทยาลัย, 2525) ดังนั้นปัญหาที่จะตามมาคือบัณฑิตว่างงาน การประสานงานและประสาน ประโยชน์ระหว่างสถาบันอุดมศึกษาเอกชนเป็นสิ่งจำเป็นยิ่ง และถ้าสถาบันอุดมศึกษาเอกชนใน ส่วนภูมิภาคได้ทำหน้าที่ของตน เพื่อภูมิภาคอย่างดีแล้วบัณฑิตจะเป็นที่ต้องการของท้องถิ่น ไม่ต้อง แยกงานในส่วนกลาง (เสริมศักดิ์ วิชาลาภรณ์ 2521 : 39) การจัดโปรแกรมการเรียน การสอนที่ส่งเสริมแนวคิด สติปัญญาและฝึกฝนทักษะในงานอาชีพ ก็จะเป็นแนวทางให้นักศึกษาได้ คิดค้นแนวทางในการสร้างงานใหม่ ๆ อันจะเป็นการสอดคล้องกับสภาวะทางเศรษฐกิจและ สังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา ดังนั้นในการใช้ชีวิตที่มีคุณค่าต่อสังคมนั้นควรที่จะประกอบ ไปด้วยความรู้ความสามารถในงานอาชีพและเพียบพร้อมด้วยแนวคิด สติปัญญาที่เป็นอิสระ (สุภาคา มัศไธคี 2528 : 10)

ตอนที่ 3 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของการรับรู้ตามแนวทบทวนนักศึกษาทั้ง 8 แนวทบทวน ของนักศึกษาศาสน์อุดมศึกษาเอกชน โดยจำแนกตามเพศ คณะวิชา ชั้นปี ภาคที่ตั้งสถานศึกษา รายได้บิดามารดา

3.1 แนวทบทวนทางค่านิยมวิชาการและการ เป็นศิษย์คิด พบว่า

นักศึกษายามีการรับรู้ตามแนวทบทวนทางค่านิยมวิชาการและการ เป็นศิษย์คิดสูงกว่านักศึกษาคณะ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ พรพนา อรรถนโรจน์ (2528 : 155) เรื่อง การสำรวจ แนวทบทวนค่านิยมวิชาการการรับรู้ของนิสิตนักศึกษาในมหาวิทยาลัยระบบจำกักรับ ซึ่งพบว่านิสิต นักศึกษายาเน้นแนวทบทวนของตน ในค่านิยมทั้งคำบรรยายของอาจารย์พร้อมทั้งใคร่ครวญ หาเหตุผลทางวิชาการไปด้วย ก่อนที่จะเชื่อว่าเป็นความรู้ที่ถูกต้องสูงกว่านิสิตนักศึกษาหญิง กล่าวคือ นักศึกษายาจะอ่านบทเรียน และเตรียมบทเรียนมาล่วงหน้าก่อนเข้าชั้นเรียน เมื่อ นักศึกษามีปัญหาหรือข้อสงสัยในวิชาที่เรียนมักจะชวนช่วยศึกษาหาความกระจ่างด้วยการ เข้า พบอาจารย์เป็นการส่วนตัว ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากเหตุผลที่ว่าสาขาวิชาที่เปิดสอนในศาสนา อุดมศึกษา เอกชนจะ เน้นในสาขาวิชาชีพตามความต้องการของตลาดแรงงานมากกว่าสาขาวิชาสามัญทั่วไป นักศึกษายาจะมีความรู้สึกว่าเขาเป็นนักศึกษาหญิง เป็นคู่แข่งในการเรียน ดังนั้น ถ้านักศึกษายาไม่เอาจริงเอาจริงในการเรียนเพื่อให้ได้ผลการ เรียนเด่นแล้ว ก็จะทำให้ค้อยกว่า นักศึกษาหญิง ในศาสนาอุดมศึกษาเอกชนแทบทุกแห่งจะพบว่านักศึกษายา มักจะแสดงลักษณะการ เป็นผู้นำในกิจกรรมแทบทุกด้าน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในค่านิยมวิชาการ นักศึกษายาส่วนใหญ่จะ เรียนอย่างเอาจริงเอาจริง เรียนให้รู้จริง เรียนอย่างคนควาและใฝ่รู้ จากการศึกษาของ เซอร์เวลและอาร์มเบอร์ (Serwell and Armer 1966 : 157-158) พบว่า เด็กชาย มีสติปัญญาสูงกว่าเด็กหญิงเล็กน้อย มีการวางแผนการศึกษาต่อมากกว่าเด็กหญิง แต่ทั้งนี้ไม่ได้ หมายความว่านักศึกษาคณะจะไม่สนใจเรื่องการเรียน จากคะแนนค่าเฉลี่ยของนักศึกษาคณะอุดมศึกษา เอกชน พบว่า นักศึกษาหญิงมีการรับรู้ตามแนวทบทวนค้อยกว่านักศึกษายาเพียงเล็กน้อย

ส่วนนักศึกษาคณะชั้นปีต่างกัน พบว่านักศึกษาคณะปีที่ 2 มีแนวทบทวน ทางค่านิยมวิชาการและการ เป็นศิษย์คิดสูงในพฤติกรรม กล่าวคือ นักศึกษาคณะปีที่ 2 จะเตรียมบทเรียน ล่วงหน้ามาก่อน มีความกระตือรือร้นในการ เข้าพบอาจารย์เมื่อมีปัญหาค่านิยมการเรียน สาเหตุที่ เป็นเช่นนี้เพราะนักศึกษาคณะปีที่ 2 เพิ่งจะจับคู่ในการเรียนได้ และเพิ่งจะรู้จักชั้นในการเรียน ของตนเองว่ามีทิศทางในการเรียนเป็นแบบใด เมื่อตอนที่ยังเรียนในชั้นปีที่ 1 ยังไม่รู้วิธีการ

เรียนในสถาบันอุดมศึกษาว่าเป็นอย่างไร เนื่องจากเคยชินกับการเรียนแบบมีครูคอยดูแลอย่างใกล้ชิด เมื่อต้องเปลี่ยนวิธีการเรียนแบบต้องช่วยเหลือตนเองจึงยังไม่อาจปรับตัวได้ แต่เมื่อนักศึกษารชั้นเรียนชั้นปีที่ 2 จึงสามารถปรับตัวได้ ดังนั้นจึงได้ผลการวิจัยที่ปรากฏออกมาว่า นักศึกษารชั้นปีที่ 2 มีแนวบทบาททางทศนวิชากรและการเป็นศึกษิกสูง ทำให้สอดคล้องกับแนวคิกของ บอลตัน และแคมเมเยอร์ (Bolton and Kammeyer 1967 : 130-131) ที่กล่าวว่า แนวบทบาทของนักศึกษารอาจเกิดการปรับตัวให้เข้ากับวัฒนธรรมเชิงวิชากรหรืออาจเป็นผลของสภาพแวดล้อมที่นักศึกษารเข้าไม่มีส่วนร่วม จึงทำให้นักศึกษารพยายามที่จะแสดงบทบาทของตนให้เหมาะสมกับสภาพนั้น

นักศึกษารคณะวิชาต่างกัน ไม่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติในแนวบทบาทรวม แต่เมื่อพิจารณาพฤติกรรมในแนวบทบาท พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญระหว่างนักศึกษารคณะมนุษยศาสตร์กับนักศึกษารคณะบริหารธุรกิจ ในพฤติกรรมเกี่ยวกับความสนใจ และให้ความสนับสนุนกิจกรรมทางวิชากรมาก เพราะเห็นว่าเป็นสิ่งที่จะช่วยให้สมาชิกเป็นคนฉลาดก้าวหน้าทางวิชากรมากขึ้น กล่าวคือนักศึกษารคณะมนุษยศาสตร์มีแนวโน้มการรับรู้ตามแนวบทบาทความสนใจและให้ความสนับสนุนกิจกรรมทางวิชากรมาก อยู่ในระดับสูงกว่านักศึกษารคณะบริหารธุรกิจ นักศึกษารคณะมนุษยศาสตร์ เรียนวิชาที่เกี่ยวข้องกับค่านภาษาเป็นหลัก นักศึกษารจะเลือกเรียนวิชาภาษาต่างประเทศอีกหลายภาษา นอกเหนือจากภาษาอังกฤษซึ่งเป็นภาษาสำคัญที่นักศึกษารจะต้องเรียนตั้งแต่ชั้นเล็กมาแล้ว นักศึกษารคณะมนุษยศาสตร์จะต้องเรียนภาษาอื่นที่ตนชอบอีก เพื่อนำความรู้ค่านภาษาไปใช้ให้ได้อย่างดี ทั้งค่านการพูด ฟัง อ่าน เขียน ทั้งยังต้องเข้าใจความหมายได้ลึกซึ้ง จนสามารถนำความรู้ที่ได้รับไปประกอบอาชีพได้เป็นอย่างดีทั้งในภาคเอกชนและรัฐบาล นักศึกษารจะต้องเป็นผู้ศิลปการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารได้อย่างถูกต้องและเกิดผลดี เราก็คทราบกันดีแล้วว่ามนุษย์เราจะเข้าใจกันได้ดีต้องอาศัยการสื่อสารทั้งในค่านคำพูด การอ่าน การเขียน มนุษย์หลายเผ่าพันธุ์อาจเข้าใจและเป็นมิตรกันได้ดีเพราะอาศัยภาษาที่มีความรู้สึกไม่คือนอกกันอาจเปลี่ยนความรู้สึกใหม่ได้ ถ้าได้มีการปรับความเข้าใจกันด้วย ภาษาที่สละสลวย ไพเราะ และถูกใช้อย่างมีศิลปะ ด้วยเหตุนี้จึงกล่าวคือนักศึกษารจึงต้องใช้ความพยายามมากในอันที่จะเรียนวิชากรของพวกเขาให้ก้าวหน้าและทันความต้องการของโลก เพราะภาษาไม่คือนิ่งตายตัวอยู่กับที่ ภาษาจะมีวิวัฒนาการ และผันแปรไปตามธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ธรรมชาติของภาษานั้นย่อมมีการเปลี่ยนแปลง มีความเจริญงอกงาม

หรือความเสื่อมตามกาลเวลา ผู้ใช้ภาษาจะต้องใช้ความพยายามและความละเอียดลออในการฝึกฝนอย่างดีถาวร จนกว่าจะใช้ภาษาได้ก็ตามความมุ่งหมาย (ดร. ศักดิ์ศรี แยมันคคา 2526 : 68)

นักศึกษาที่มีที่ตั้งสถานศึกษาต่างภาคกัน ไม่พบความแตกต่างในแนวบทบาท และไม่พบความแตกต่างในแนวบทบาทย่อย เช่นเดียวกัน ทั้งนี้อาจกล่าวได้ว่า นักศึกษาสถาบันอุดมศึกษา เอกชนไม่ว่าจะอยู่ในสถาบันใด และไม่ว่าสถาบันนั้นจะอยู่ในภาคใดก็ตาม ทุกคนมีความรู้สึกที่เหมือนกัน คือต้องพยายามเรียน เพื่อให้ได้ชื่อว่า เป็นผู้ใฝ่ทางวิชาการ และการ เป็นศิษย์ เพราะทุกคนตระหนักดีในความรับผิดชอบของตนเองที่จะต้องมีความที่ เมื่อนักศึกษามีความคึกคักนี้ทุกคนจึงแสดงแนวบทบาททางวิชาการ และการ เป็นศิษย์ที่ไม่แตกต่างกัน ไม่ว่าจะเป็นแนวบทบาทรวมหรือแนวบทบาทย่อย

นักศึกษาที่มีรายไ้กับคณาจารย์ต่างกัน ไม่พบความแตกต่างในแนวบทบาทรวมและไม่พบความแตกต่างในแนวบทบาทย่อย เช่นเดียวกัน แสดงให้เห็นว่านักศึกษา อุดมศึกษา เอกชนทุกฐานะ มีพฤติกรรมในการรับรู้ตามแนวบทบาททางวิชาการและการ เป็นศิษย์ เหมือนกันหมด

3.2 แนวบทบาทในการใช้สติปัญญา พบว่า นักศึกษาชายมีการรับรู้ตามแนวบทบาทในการใช้สติปัญญา ต่างกับนักศึกษาหญิงอย่างมีนัยสำคัญ กล่าวคือ นักศึกษาชายมีการรับรู้ในพฤติกรรมการใช้สติปัญญาสูงกว่านักศึกษาหญิงอย่างมีนัยสำคัญ .001 นักศึกษาชายชอบเรียนและทำงานตามรูปแบบวิธีการหรือแนวคิดของตนเองมากกว่าที่จะทำตามเพื่อนหรืออาจารย์แนะนำ นักศึกษาชายมักได้รับเลือกเป็นผู้นำกลุ่มอยู่เสมอ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้ชายมักได้รับการอบรมให้มีความแข็งแกร่งและให้แสดงออกมากกว่าหญิง ผู้ชายมักไม่ค่อยได้รับคำตำหนิเมื่อทำผิดพลาด รู้จักตัดสินใจด้วยเหตุผล กล้าคิด กล้าทำ มีความเป็นอิสระ และเชื่อมั่นในตนเอง (วีรยุทธ วิเชียรโชติ 2513 : 33-34) รุช เบเนดิกท์ พบว่า วัฒนธรรมในการเลี้ยงดูเด็กของคนไทยนั้นมีส่วนทำให้เด็กชายมีลักษณะต่างไปจากเด็กหญิง กล่าวคือ เด็กชายจะได้รับการเลี้ยงดูแบบอิสระกว่า (Ruth Benedict 1952 : 44) ซึ่งสอดคล้องกับการวิจัยของ ประโยชน์ คุปต์กาญจนากุล (2525 : 106-113) ซึ่งพบว่านิสิตชายมีลักษณะการ เรียนแบบอิสระมากกว่าแบบพึ่งพาและนิสิตชายมีลักษณะการ เรียนแบบอิสระสูงกว่านิสิตหญิง นอกจากนี้แล้วยังพบว่านักศึกษารายในสถาบันอุดมศึกษา เอกชนไม่ชอบทำอะไรรูปร่างแบบเดิม แต่ชอบคิดสร้างสรรค์สิ่งใหม่ ๆ

โดยไม่คำนึงว่าเป็นสิ่งที่สนใจของใครหรือไม่ นักศึกษาชายมีความสามารถที่จะโน้มน้าวให้
กลุ่มของตนลดความความเครียดของเขาได้

นักศึกษาที่มั่งคั่งสถานศึกษาต่างภาคกัน มีการรับรู้ตามแนว
บทบาทแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ กล่าวคือ นักศึกษาที่ศึกษาอยู่ในสถาบันอุดมศึกษาเอกชนที่
ตั้งอยู่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีการรับรู้ตามแนวบทบาทการใช้สติปัญญาสูงกว่านักศึกษาใน
ภาคกลางและภาคเหนือ ถ้าจะกล่าวตามสภาพภูมิศาสตร์ สถาบันอุดมศึกษาเอกชนที่ตั้งอยู่ใน
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ คือ วิทยาลัยคณาาสตร์ ตั้งอยู่ที่จังหวัดมหาสารคาม ซึ่งเป็นจังหวัด
ของการศึกษาโดยเฉพาะ สิ่งแวดล้อมและบรรยากาศเป็นส่วนสำคัญในการช่วยกระตุ้นให้นักศึกษา
ตื่นตัวและมุ่งมั่นในการ เรียนมากกว่านักศึกษาสถาบันอุดมศึกษาเอกชนภาคอื่น บริเวณใกล้เคียง
ไม่มีสถานที่เที่ยวเหมือนจังหวัดใหญ่ โดยสภาพการยอมรับให้นักศึกษาอยู่ในแวดวงวิชาการ
โดยปริยาย จึงเป็นธรรมชาติที่สติปัญญา ความคิดอ่านของนักศึกษาจะได้รับการพัฒนาโดยลำพัง
ถ้าจะกล่าวในแง่ของพื้นฐานนิสัย (ผู้ที่เข้าศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาเอกชนในภาคตะวันออกเฉียง
เหนือ มักจะเป็นผู้ที่มีถิ่นฐานอยู่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เช่นเดียวกัน - จากแบบสอบถาม
ของผู้วิจัยข้อ 2 และ 7) โดยเฉลี่ยแล้ว พื้นฐานนิสัยของคนตะวันออกเฉียงเหนือมักจะเป็นผู้ที่มี
ความอดทน เอาชนะความลำบากและอุปสรรคได้ด้วยความพยายาม เมื่อสภาพแวดล้อมและอุปนิสัย
ส่วนตัวของนักศึกษาสถาบันอุดมศึกษาเอกชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนืออำนวยให้เช่นนี้แล้ว
จึงไม่เป็นเรื่องแปลกที่การรับรู้แนวบทบาทการใช้สติปัญญาของนักศึกษาในภาคนี้จะสูง

ส่วนการรับรู้ตามแนวบทบาทในการใช้สติปัญญาของนักศึกษา
ทางคณะวิชา ต่างชั้นปี และรายไ้บ้ต่างกัน ไม่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญ

3.3 แนวบทบาทในการใช้ชีวิตในสถาบันอุดมศึกษาอย่างเต็มที่/
พบว่าไม่มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญระหว่างนักศึกษาชายและนักศึกษาหญิง

นักศึกษาที่ชั้นปีต่างกัน ไม่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญ
ทั้งแนวบทบาทรวมและพฤติกรรมในแนวบทบาท

นักศึกษาที่คณะวิชาต่างกัน ไม่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญ
ทั้งแนวบทบาทรวม และพฤติกรรมในแนวบทบาท

นักศึกษาที่มั่งคั่งสถานศึกษาต่างภาคกัน ไม่พบความแตกต่าง
ในแนวบทบาทรวม แต่เมื่อพิจารณาในแนวบทบาทย่อยพบว่านักศึกษาสถาบันอุดมศึกษาเอกชนใน

สถาบันอุดมศึกษา เอกชนภาคเหนือ มีพฤติกรรมในแนวบทบาทในการใช้ชีวิตนักศึกษาในสถาบัน อุดมศึกษาอย่างเต็มที่ในการสนใจเข้าร่วมกิจกรรมเพื่อความสนุกสนาน เช่น งานสังสรรค์ ทัศนศึกษามากกว่ากิจกรรมด้านอื่นอยู่ในแนวบทบาทที่สูงกว่านักศึกษาสถาบันอุดมศึกษา เอกชน ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เนื่องจากนักศึกษาศาสนาในภาคเหนืออยู่ใน สิ่งแวดล้อมของความเจริญทั้งทางด้านสถานที่พักผ่อนหย่อนใจ ทั้งสิ่งบันเทิงเริงรมย์ต่าง ๆ สูงกว่าในภาคตะวันออกเฉียงเหนืออยู่แล้ว พฤติกรรมในแนวบทบาทนี้ของพวกเขาจึงเกินกว่า นักศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

นักศึกษาที่รายได้บิดามารดาต่างกัน ไม่พบความแตกต่าง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติทั้งในแนวบทบาทรวมและพฤติกรรมในแนวบทบาท

3.4 แนวบทบาทในการนำประสบการณ์จากการทำกิจกรรมในสถาบัน ไปใช้ประโยชน์ พบว่า นักศึกษาชายมีการรับรู้ตามแนวบทบาทแตกต่างจากนักศึกษาหญิงอย่างมีนัย สำคัญ กล่าวคือ นักศึกษาชายพอใจจะมีบทบาทเป็นผู้นำกลุ่มกิจกรรมในสถาบันมากกว่า เป็นผู้ตาม หรือเป็นสมาชิกของกลุ่ม เมื่อมีโอกาส นักศึกษาชายจะลงสมัครรับเลือกตั้งเป็นผู้นำกลุ่มกิจกรรม หรือกรรมการนักศึกษาในสถาบัน เข้าร่วมรับผิดชอบงานกิจกรรมเพื่อต้องการเรียนรู้งาน และ สิ่งต่าง ๆ ในการดำเนินงานอันจะเป็นประโยชน์ในการปรับปรุงตนเองในอนาคต ซึ่งสอดคล้อง กับการวิจัยของ นิทยา กิจกำแหง (2526 : 95) พบว่า ผู้นำกิจกรรมนักศึกษาส่วนใหญ่เป็น เพศชาย ซึ่งแสดงว่าสังคมไทยยังนิยมให้ผู้ชายเป็นผู้นำ และจากการวิจัยของ ปกรณ์ คุณารักษ์ (2523 : 64) พบว่า นิสิตเพศชายเข้าร่วมกิจกรรมในชมรมมากกว่า นิสิตหญิง

นักศึกษาต่างชั้นปีกัน ต่างคณะวิชา และภาคที่ตั้งของสถานศึกษา ต่างกัน ไม่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ทั้งในแนวบทบาทรวมและพฤติกรรมในแนว บทบาท

นักศึกษาที่รายได้บิดามารดาต่างกัน ไม่พบความแตกต่างในแนว บทบาทรวม แต่เมื่อพิจารณาพฤติกรรมในแนวบทบาทพบว่า นักศึกษาที่มีบิดามีรายได้ตั้งแต่ 10,000 บาทขึ้นไป มีการรับรู้ในพฤติกรรมแนวบทบาทสูงกว่านักศึกษาที่มีบิดามีรายได้ตั้งแต่ 5,000 - 10,000 บาท แสดงว่านักศึกษาที่มีบิดามีรายได้สูงสุด ชอบที่จะแสดงออกในพฤติกรรม การนำประสบการณ์ไปใช้ประโยชน์ในชีวิตจริงไ้มากเพราะสิ่งแวดล้อมอำนวยให้ เช่น ผู้ปกครอง หรือบิดามารดามีกิจการ เป็นของตนเอง มีสถานที่ที่นักศึกษาสามารถนำประสบการณ์ที่ได้รับจาก

สถาบันไปใช้ให้เกิดประโยชน์ในวงงานกว้างไกลไว้มากกว่านักศึกษาที่มีฐานะค้อย เพราะบุคคล
ดังกล่าวจะมีโอกาสแคบกว่ามาก

3.5 แนวบทบาทในการฝึกฝนเพื่อการประกอบอาชีพ ไม่พบความ
แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติในแนวบทบาทรวม แต่เมื่อพิจารณาพฤติกรรมในแนวบทบาท
พบว่านักศึกษาหญิง รับรู้พฤติกรรมในแนวบทบาทสูงกว่านักศึกษาชาย เกี่ยวกับการเลือกเรียน
วิชาที่สัมพันธ์และส่งเสริมวิชาชีพของตนเอง พยายามเรียนให้ไต่คะแนนสูง เพื่อช่วยให้สามารถ
เลือกงานทำได้ตามที่ต้องการ ในการเรียนที่มีภาคปฏิบัติ นักศึกษาหญิงจะพยายามศึกษาและฝึกฝน
ให้เกิดความชำนาญ เพื่อประโยชน์ในการประกอบอาชีพ มีรายได้เป็นของตนเอง ทั้งนี้อาจเนื่อง-
มาจากนักศึกษาหญิงมีจุดมุ่งหมายในชีวิต เน้นความสำคัญในค่านิยมสร้างสิ่งที่จะทำให้พ่อแม่
ภาคภูมิใจในตน ได้รับการยกย่องนับถือจากผู้อื่น (ปริยาพร พงษ์อิศวร 2510 : 45-47)
การเรียนให้จบและมีงานทำย่อมจะเป็นที่ภาคภูมิใจในความสำเร็จที่คิดมารดาปรารถนา เป็น
ที่ยกย่องของชนในสังคม แสดงให้เห็นว่านักศึกษาหญิงมีความรับผิดชอบต่อนตนเองสูง โดยพยายาม
มุ่งเรียนเพื่อเตรียมตัวที่จะออกไปประกอบอาชีพหารายได้ของตนเอง เพราะการศึกษาย่อม
ส่งเสริมให้สามารถประกอบอาชีพที่ดีและมีรายได้สูงได้ ในสังคมปัจจุบัน เพศหญิงมีบทบาทใน
การที่ต้องรับผิดชอบตนเองและครอบครัว สังคม ตลอดจนประเทศชาติ ฉะนั้นเพศหญิงจึง
ถูกเตรียมตัวให้เหมาะสมกับบทบาทที่มีในสังคม ซึ่งจะเห็นได้ว่า ปัจจุบันผู้ปกครองสนับสนุนให้
บุตรหญิงได้รับการศึกษาอย่างกว้างขวางเท่าเทียมบุตรชาย จากรายงานของคณะกรรมการการ
ศึกษาแห่งชาติ (2528 : 20-21) พบว่าในช่วง 10 ปีที่ผ่านมา สัดส่วนนักศึกษาหญิงเพิ่มสูงขึ้น
แสดงว่าปัจจุบันสังคมได้เห็นความสำคัญของหญิงมากขึ้น และยอมรับความสามารถเท่าเทียมกับ
ผู้ชาย

นักศึกษาต่างชั้นปี ต่างคณะวิชา ภาคที่ตั้งสถานศึกษา และ
รายได้บิดามารดาต่างกัน ไม่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติทั้งในแนวบทบาทรวม
และพฤติกรรมในแนวบทบาท

3.6 แนวบทบาทในการพัฒนาสังคม พบว่านักศึกษาชายมีการรับรู้
ความแนวบทบาทในการพัฒนาสังคมแตกต่างกับนักศึกษาหญิง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ กล่าวคือ
นักศึกษาชายมีการรับรู้ในแนวบทบาทสูงกว่านักศึกษาหญิงในแนวบทบาทรวม และเมื่อพิจารณา
พฤติกรรมในแนวบทบาท พบว่า นักศึกษาชายจะไม่ยอมพลาดโอกาสไปร่วมกิจกรรมอาสาพัฒนา

ชนบทของสถาบัน ซึ่งสอดคล้องกับการวิจัยของ สุชาติ มัทโธติ (2528 : 100) และตรง
กับการวิจัยของ ปกรณ์ คุณารักษ์ (2523 : 64) พบว่า นิสิตชายจะมีส่วนร่วมในกิจกรรม
ชมรมมากกว่านิสิตหญิง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะเด็กชายได้รับการเลี้ยงดูจากครอบครัวให้มีอิสระ
มากกว่าเด็กหญิงมานานแล้ว เด็กชายสามารถไปค้างที่อื่นได้ ในขณะที่เด็กหญิงจะไม่ได้รับ
การยินยอมให้ทำเช่นนั้น

นักศึกษาต่างชั้นปี ไม่พบความแตกต่างในแนวบทบาท แต่เมื่อ
พิจารณาพฤติกรรมในแนวบทบาท พบความแตกต่างระหว่างนักศึกษาต่างชั้นปี กล่าวคือ นักศึกษา
ชั้นปีที่ 2 มีความแตกต่างจากนักศึกษาชั้นปีที่ 4 อย่างมีนัยสำคัญ ในแนวบทบาทไม่ยอมพลาด
โอกาสไปร่วมกิจกรรมอาสาพัฒนาชนบทของสถาบัน และนักศึกษาชั้นปีที่ 2 มีความแตกต่างจาก
นักศึกษาชั้นปีที่ 3 อย่างมีนัยสำคัญ ในแนวบทบาทเสียสละ เวลาส่วนตัวในการออกมาเพื่อประโยชน์
เพื่อช่วยเหลือ พัฒนาสภาพความเป็นอยู่ของคนยากจนและไร้โอกาส จากสภาพการดังกล่าว
พอจะสรุปได้ว่านักศึกษาชั้นปีที่ 2 เป็นผู้ที่กำลังมีไฟแรง มีอุดมการณ์สูง คิดว่าพวกเขาคือตัวจักร
สำคัญในการที่จะมีส่วนช่วยยกสภาพสังคมที่ต่ำต้อยให้มีสภาพดีขึ้นเท่าที่พวกเขาจะสามารถช่วยได้
นักศึกษาพวกนี้จะมีความคิดที่ค่อนข้างรุนแรง และมีความเสียสละ เห็นใจผู้ที่ยากจนกว่า พวกนี้
มองความหวังการเปลี่ยนแปลงสังคมด้วยการทำงานจากภายใน (ประกอบ คุปรัตน์ 2525 :
163) เขาจะเปลี่ยนแปลงสังคมโดยการสร้าง เขาพร้อมที่จะทนลำบากทั้งกายและใจ ยอมอยู่
แค้นทุรกันดาร และแม้บางครั้งจะต้องเสี่ยงอันตราย เพื่อให้นมนุษยชาติหรือเพื่อนร่วมสังคมของเขา
ได้มีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น ในขณะที่นักศึกษาชั้นปีที่ 3 และชั้นปีที่ 4 เคยผ่านการใช้ชีวิตแบบนั้นมาก่อน
ในขณะที่เรียนอยู่ในชั้นปีที่ 2 เมื่อเลื่อนขึ้นไปอยู่ในชั้นปีที่ 3 และปีที่ 4 จึงเบนความสนใจไปยัง
เรื่องเรียนเสียมากกว่า เพราะคิดว่าใกล้จบ จำเป็นต้องฝึกฝนด้านการเรียนให้มากขึ้น และมัก
สนใจอนาคตเมื่อจบการศึกษาไปแล้ว (ทองเวียน อมรัชกุล 2525 : 38)

นักศึกษาต่างคณะวิชา ไม่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญ
ทางสถิติในแนวบทบาท แต่เมื่อพิจารณาพฤติกรรมในแนวบทบาท พบว่านักศึกษาคณะศิลปศาสตร์
มีการรับรู้ในพฤติกรรมตามแนวบทบาทสูงกว่านักศึกษาคณะบริหารธุรกิจอย่างมีนัยสำคัญ กล่าวคือ
นักศึกษาคณะศิลปศาสตร์มีพฤติกรรมชอบเข้าร่วมกิจกรรมที่มีการออกช่วยเหลือสังคมและชนบท
มากกว่ากิจกรรมประเภทอื่น ทั้งนี้เป็นเพราะโดยพื้นฐานของวิชาที่เรียนทำให้เห็นเด่นชัดกว่า

นักศึกษาคณะบริหารธุรกิจมักจะคิดถึงเรื่องผลประโยชน์ก่อนอื่นใด เมื่อจะทำกิจกรรมใดก็ตาม นักศึกษาเหล่านี้มักจะคิดว่าเวลาของเขาเป็นเงินเป็นทอง ดังนั้นถ้าไม่จำเป็นเขาจะไม่ยอมเสียเวลาไปทำกิจกรรมอื่นที่ไม่ใช่กิจกรรมเกี่ยวกับการเรียน

นักศึกษาที่ภาคที่ทั้งสถานศึกษาต่างกัน รายได้มีความร่ำรวยต่างกัน ไม่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติทั้งในแนวบทบาทรวมและพฤติกรรมในแนวบทบาท

3.7 แนวบทบาทที่ท่าพอเป็นพิธี นักศึกษาที่ต่างเพศกัน ไม่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติในแนวบทบาทรวม แต่เมื่อพิจารณาพฤติกรรมในแนวบทบาทพบว่า นักศึกษาชายรับรู้พฤติกรรมในแนวบทบาทสูงกว่านักศึกษาหญิงเกี่ยวกับ ไม่มีเพื่อนสนิทภายในสถาบันของตนเองเลย ไม่เคยเข้าพบอาจารย์ที่ปรึกษา เมื่อมีปัญหาเกิดขึ้นกับตัวนักศึกษา และไม่สนใจเข้าร่วมกิจกรรมใด ๆ ที่จัดขึ้นภายในสถาบัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะโดยธรรมชาติผู้ชายมักต้องการความเป็นอิสระ ชอบไปไหนมาไหนคนเดียว มีความรู้สึกรำคาญในการที่จะไปกับกลุ่มใหญ่ ดังนั้นการได้อยู่คนเดียว ตัดสินใจทำอะไรตามลำพัง เพราะทำให้ความรู้สึกปลอดโปร่ง พฤติกรรมที่กล่าวมานี้ เพราะได้รับการเลี้ยงดูอย่างมีอิสระมากกว่าผู้หญิง (Ruth Benedict) 1952 : 44) เมื่อเวลาเกิดปัญหา มักใช้การตัดสินใจของตนเองเป็นใหญ่ มีความเชื่อมั่นในตนเองสูงกว่าผู้หญิง นักศึกษาชายจะรู้สึกพอใจในการออกไปเรียนรู้ความก้าวหน้าของสังคม และกิจกรรมนอกสถาบันมากกว่ากิจกรรมภายในสถาบัน

นักศึกษาต่างคณะวิชา ต่างชั้นปี ภาคที่ทั้งสถานศึกษา และ รายได้มีความต่างกัน ไม่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติทั้งในแนวบทบาทและพฤติกรรมในแนวบทบาท

3.8 แนวบทบาทนักบรรณารักษ์ทางการ เมือง พบว่านักศึกษามีการรับรู้ความแนวบทบาทแตกต่างจากนักศึกษาหญิงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ กล่าวคือ นักศึกษาชายมีการรับรู้ในทุกพฤติกรรมของแนวบทบาทสูงกว่านักศึกษาหญิงซึ่งสอดคล้องกับการวิจัยของ สุรศักดิ์ มณีไธสี (2528 : 103) พบว่า นักศึกษาชายมีทัศนคติการ เมืองดีกว่านักศึกษาหญิงอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับความเชื่อมั่น .05 ทั้งนี้เป็นเพราะวัฒนธรรมไทยกำหนดให้ผู้ชายมีบทบาทในการ เป็นผู้นำมากกว่าผู้หญิง ผู้ชายไทยให้ความสนใจเรื่องการเมืองมากกว่าผู้หญิงมาตั้งแต่สมัยโบราณ นักการเมือง นักปกครองตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน เป็นผู้ชายเกือบจะทั้งหมด ดังที่ ชลัท จงสัมพันธ์ (2527 : 143) พบว่า นักศึกษาชายจะมีส่วนร่วมทางการเมืองมากกว่า

นักศึกษาหญิง และสอดคล้องกับการวิจัยของ จำเนียร แสงสว่าง (2518 : 169-171) ที่พบว่านิสิตชายมีทัศนคติต่อการเมืองในแบบก้าวหน้ารุนแรงมากกว่านิสิตหญิงซึ่งมีทัศนคติแบบหัวเก่า มีความกลัวต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคมมากกว่านิสิตชาย และจากการวิจัยของ ไกรวุช จิระบุตร (2523 : 252) พบว่านักศึกษาชายส่วนใหญ่มีความกระตือรือร้นในการเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมือง การปกครองมากกว่านักศึกษาหญิง ข้อสังเกตอีกประการหนึ่งที่น่าสนใจที่เห็นว่านิสิตนักศึกษาชายมีส่วนร่วมทางการเมืองสูงกว่านักศึกษาหญิงก็คือนายกสโมสรมหาวิทยาลัยการนิสิตนักศึกษาต่าง ๆ มักจะเป็นชาย

นักศึกษาต่างชั้นปี ไม่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติทั้งในแนวบทบาทและพฤติกรรมในแนวบทบาท

นักศึกษาที่ต่างคณะวิชา ไม่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญในแนวบทบาทรวม แต่เมื่อพิจารณาพฤติกรรมในแนวบทบาท พบความแตกต่างระหว่างนักศึกษาคณะศิลปศาสตร์และนิติศาสตร์ กล่าวคือ นักศึกษาคณะนิติศาสตร์มีการรับรู้ในพฤติกรรมสนใจทุกสิ่งทุกอย่างที่เกี่ยวกับการเมือง ไม่ว่าจะอยู่ในระดับสถาบันหรือระดับชาติ เช่น การเลือกตั้งตัวแทนนักศึกษา การเลือกตั้งผู้แทนราษฎร ชอบสนทนากับผู้อื่นเกี่ยวกับความเป็นไปในทางการเมืองมากกว่าสนทนาถึงเรื่องอื่น ชอบเข้าร่วมกิจกรรมที่เกี่ยวกับการเมือง เพราะถือว่าเป็นหน้าที่ของนักศึกษาที่จะแสดงความคิดเห็นและปกป้องสิทธิมนุษยชน พยายามหาโอกาสเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมืองที่จัดขึ้นทั้งในและนอกสถาบัน เมื่อไม่พอใจการบริหารงานของผู้บริหารทั้งในและนอกสถาบันก็จะทำการต่อต้านหรือประท้วง ในขณะเดียวกันก็ให้ความสนใจที่จะแสวงหาความรู้เพิ่มเติมในเรื่องรัฐศาสตร์และการเมืองจากแหล่งข้อมูลในสถาบันและจากสื่อสารมวลชน เช่น ติดตามผลงานของพรรคการเมืองต่าง ๆ ซึ่งเป็นการสอดคล้องกับการวิจัยของ สุจิต บุญบงการ (1969 : 164-167) พบว่า นิสิตที่เรียนทางรัฐศาสตร์มีความสนใจและมีส่วนร่วมเกี่ยวกับทางการเมืองมากกว่านิสิตที่เรียนสังคมศาสตร์และศิลปศาสตร์

นักศึกษาที่ภาคที่ต่างสถานศึกษาต่างกัน มีการรับรู้ตามแนวบทบาทต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ กล่าวคือ นักศึกษาที่ศึกษาอยู่ในสถาบันอุดมศึกษาเอกชนที่ตั้งอยู่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีการรับรู้ตามแนวบทบาทที่ทรงพลังทางการเมืองสูงกว่านักศึกษาที่ศึกษาอยู่ในสถาบันอุดมศึกษาเอกชนที่ตั้งอยู่ในภาคเหนือและภาคกลางในพฤติกรรมสนใจทุกสิ่งทุกอย่างเกี่ยวกับการเมือง ไม่ว่าจะอยู่ในระดับสถาบันหรือระดับชาติ เช่น การเลือกตั้งผู้แทนนักศึกษา

การเลือกตั้งผู้แทนราษฎร นอกจากนี้ยังมีพฤติกรรมชอบเข้าร่วมกิจกรรมที่เกี่ยวกับการเมือง เพราะถือว่าเป็นหน้าที่ของนักศึกษาที่จะแสดงความยุติธรรมและปกป้องสิทธิมนุษยชน พฤติกรรมชอบสนทนากับผู้อื่นเกี่ยวกับความเป็นไปในทางการเมืองมากกว่าสนทนาถึงเรื่องอื่น และในพฤติกรรมเกี่ยวกับความสนใจที่จะแสวงหาความรู้เพิ่มเติมในเรื่องรัฐศาสตร์และการเมืองจากแหล่งข้อมูลในสถาบันและจากสื่อสารมวลชน เช่น ทิศตามผลงานของพรรคการเมืองต่าง ๆ ซึ่งสอดคล้องกับการวิจัยของ สะอาด โสณะบุตร (2528 : 160) เรื่อง "การสำรวจแนวบทบาททางการเมืองการรับรู้ของนักศึกษาพยาบาลในวิทยาลัยพยาบาล" ซึ่งพบว่า นักศึกษาพยาบาลในภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีค่าเฉลี่ยการรับรู้แนวบทบาทนักการเมืองสูง มีความสนใจกิจกรรมค่าน้ำเพ็ญประโยชน์อันนำไปสู่ทางการเมืองมาก ในการที่นักศึกษาสถาบันอุดมศึกษาเอกชนที่ศึกษาอยู่ในสถาบันที่ตั้งอยู่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีการรับรู้ในแนวบทบาททางการเมืองสูงกว่านักศึกษาในภาคอื่น อาจเนื่องมาจากสิ่งแวดล้อมของสถาบันซึ่งอยู่ในสภาพของหมู่บ้านเศรษฐกิจค่อนข้างต่ำกับพวกปานกลาง แมว่านักศึกษาที่เข้าศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือจะมาจากครอบครัวที่ค่อนข้างมีฐานะก็ตาม แต่จากการอยู่ในสิ่งแวดล้อมสังคมในท้องถิ่น ก็เป็นสาเหตุให้เกิดแรงจูงใจแก่นักศึกษาในภาคนี้มีความรู้สึกอยากมีส่วนร่วมในการแสดงออกสิทธิและหน้าที่ของตน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ บอลตัน และแคมเมเยอร์ (Bolton and Kammeyer 1967 : 130-131) ที่กล่าวว่า แนวบทบาทนักศึกษาอาจเกิดจากการปรับตัวให้เข้ากับวัฒนธรรม หรืออาจเป็นผลของสภาพแวดล้อมที่นักศึกษาเข้าไปมีส่วนร่วม จึงทำให้นักศึกษาพยายามที่จะแสดงบทบาทตามสภาพแวดล้อมนั้น ๆ ส่วนข้อสมมติฐานอีกประการหนึ่งก็คือความมีส่วนทำให้นักศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนที่ตั้งอยู่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีพฤติกรรมแนวบทบาททางการเมืองสูงกว่านักศึกษาสถาบันอุดมศึกษาเอกชนที่ศึกษาอยู่ในสถาบันอุดมศึกษาเอกชนที่ตั้งอยู่ในภาคเหนือและภาคกลาง คือ นักศึกษาที่เข้าศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาเอกชนที่ตั้งอยู่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ส่วนมากจะเป็นผู้มีภูมิลำเนาอยู่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (จากแบบสอบถามของผู้วิจัย ข้อ 2 และข้อ 7) นักศึกษาเหล่านี้ถึงแม้ว่าจะเข้าศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาเอกชน แต่หาเทียบระดับรายได้ของบิดามารดากับนักศึกษามหาวิทยาลัยในภาคเหนือและภาคกลาง จะพบว่าอยู่ในระดับต่ำกว่า (จากข้อมูลในแบบสอบถามของผู้วิจัยเอง) ดังนั้น นักศึกษาเหล่านี้จึงได้รับประสบการณ์หรือมีโอกาสสัมผัสความค้อยโอกาสในคานต่าง ๆ มากอน มีความรู้สึกเหลื่อมล้ำกับสภาพเศรษฐกิจและฐานะในสังคม ดังนั้นเมื่อพวกเขามีโอกาสเข้าศึกษา

ในสถาบันอุดมศึกษา ซึ่งเป็นแหล่งเผยแพร่ความรู้ ความคิด หรืออุดมการณ์ทางการเมือง ใฝ่มีโอกาสเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมืองที่จัดขึ้นภายในสถาบัน ใฝ่มีโอกาสติดตามข่าวสารขบวนการทางการเมืองอย่างใกล้ชิด จึงทำให้นักศึกษาเกิดความสำนึกในหน้าที่ที่จะมุ่งความถูกต้อง ยุติธรรมภายในสังคม มีความสนใจความเคลื่อนไหวทางการเมืองทั้งภายในและภายนอกสถาบัน และเห็นความสำคัญของการมีส่วนร่วมทางการเมือง (สุชาติ มัสโอติ 2528 : 104) ทั้งนี้ อาจเป็นผลจากอิทธิพลของสถาบันที่มีผลต่อนักศึกษา ดังที่ มานะศรี ยงเจริญ (2523 : 217) พบว่า สถาบันการศึกษาซึ่งเป็นองค์กรสำคัญที่สร้างกระบวนการเรียนรู้ ความเชื่อและค่านิยมต่อการมีส่วนร่วมทางการเมือง นอกจากนี้แล้วนักศึกษาที่ศึกษาอยู่ในสถาบันอุดมศึกษา เอกชนในภาคเหนือและภาคกลาง ล้วนแต่อยู่ในสิ่งแวดล้อมที่สะดวกสบายเจริญกว่าสถาบันอุดมศึกษา เอกชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ดังนั้นสภาพจิตใจย่อมดีกว่าผู้ที่อยู่ในสภาพแวดล้อมที่คับแคบ ทำให้ขาดความกระตือรือร้นที่จะต่อสู้หรือแสวงหาความยุติธรรม เพราะเห็นว่าไม่ใช่สิ่งจำเป็นประกอบด้วย นักศึกษาส่วนใหญ่ในสถาบันก็มีลักษณะที่คล้ายคลึงกัน ดังคำกล่าวของ ประภอบ คุปรัตน์ (2525 : 167) ที่ว่า นักศึกษาแต่ละคนได้รับอิทธิพลจากนักศึกษาส่วนใหญ่ในสถาบันในแง่การเปรียบเทียบมาตรฐานเพื่อประเมินตนเอง และการปรับตัวเข้าสู่ที่สถานเกี่ยวกับทัศนคติและพฤติกรรมของกลุ่ม

นักศึกษารายได้บิดาต่างกัน ไม่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติทั้งในแนวพหุบาทรวมและพฤติกรรมในแนวพหุบาท

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาแนวพหุบาทนักศึกษาศาสนาอุดมศึกษาเอกชน ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้

1. ข้อเสนอแนะเพื่อการประยุกต์

1.1 จากการศึกษานักศึกษาศาสนาอุดมศึกษาเอกชน พบว่า นักศึกษามีการรับรู้แนวพหุบาทในการฝึกฝนเพื่อการประกอบอาชีพสูงสุด และอันที่จริงลงมาคือ แนวพหุบาทในการใช้ชีวิตในสถาบันอุดมศึกษาอย่างเต็มที่ ซึ่งลักษณะแนวพหุบาททั้ง 2 สามารถที่จะนำมาสัมพันธ์กันได้เป็นอย่างดี เพราะการที่นักศึกษาจะสามารถฝึกฝนเพื่อการ

ประกอบอาชีพได้ทันที จำเป็นอย่างยิ่งที่นักศึกษาจะต้องใช้เวลาทั้งหมดในสถาบันของตน เพื่อ การเรียนรู้จากผู้สอน การฝึกฝนจากอุปกรณ์ทางวิชาชีพต่าง ๆ ซึ่งมีอยู่ในสถาบัน ถ้านักศึกษา ไม่ทุ่มเวลาการฝึกฝน ก็จะไม่มีความชำนาญเพียงพอที่จะออกไปประกอบอาชีพ ดังนั้นทางสถาบัน จึงควรที่จะส่งเสริมให้นักศึกษาได้รับการฝึกฝนและ เสริมสร้างประสบการณ์วิชาชีพ มีความคิด-ริเริ่มสร้างสรรค์ สร้างแนวคิดใหม่ ๆ เพื่อเป็นแนวทางให้นักศึกษาได้มีจิตสำนึกในการที่จะสร้าง งานใหม่ขึ้น ควรจัดโปรแกรมการเรียนการสอนให้นักศึกษา ได้มีโอกาสสัมผัสกับลักษณะวิชาชีพ ต่าง ๆ ในสาขาวิชาที่เรียน ควรมีการนำนักศึกษาไปสัมผัสงานจริง เพื่อให้นักศึกษาได้เรียนรู้ ของจริงว่ามีความแตกต่างจากการฝึกงานภายในสถาบัน เพียงใด นักศึกษาจะไม่ประหม่าและ เกิดความเชื่อมั่นในตนเองเมื่อต้องใช้ชีวิตการทำงานซึ่งจะแตกต่างจากชีวิตนักศึกษาโดยสิ้นเชิง

1.2 จากการที่นักศึกษามีการรับรู้ตามแนวบทบาทในการฝึกฝนเพื่อการ ประกอบอาชีพทางสถาบันควรที่จะปรับปรุงหน่วยงานที่หน้าที่รับผิดชอบในด้านการให้บริการจัด หางานและแนะแนวอาชีพให้นักศึกษาให้ดำเนินการอย่างจริงจังและกว้างขวางมากกว่าที่เป็นอยู่ เนื่องจากสถาบันอุดมศึกษาเอกชนมีจำนวนมากกว่า 10 สถาบัน แต่ละสถาบันย่อมมีแผนนโยบาย การดำเนินงานให้บริการจัดหางานและแนะแนวอาชีพให้นักศึกษาแตกต่างกันไป ทางที่ดีและ เห็นว่าสมควรดำเนินการอย่างยิ่ง คือ ทุกสถาบันน่าจะได้ร่วมมือกัน จัดเป็นสมาคมหรือหน่วยงาน กลางขึ้นมาสักแห่งหนึ่ง เพื่อให้เป็นศูนย์กลางของบริการจัดหางานและแนะแนวอาชีพสำหรับนักศึกษา สถาบันอุดมศึกษาเอกชนโดยเฉพาะ ไม่จำเป็นต้องแยกเขาแยกเราให้เกิดความเหลื่อมล้ำ เพราะสถาบันอุดมศึกษาเอกชนทุกแห่งต่างก็พยายามอย่างเต็มที่อยู่แล้วในการจะยกระดับ มาตรฐานการศึกษาของสถาบันตนให้สูงยิ่งขึ้นกว่าเดิม เพราะการยกระดับมาตรฐานทางการศึกษาก็ หมายถึงผลประโยชน์ที่แต่ละสถาบันจะได้รับ ดังนั้นถ้าได้มีการร่วมกันจัดหน่วยงานให้นักศึกษา เช่นเดียวกับที่หน่วยงานของรัฐจัดขึ้นก็จะช่วยลดความช่วยเหลือยืมยอนของชาติพัฒนาประเทศชาติ และเท่ากับเป็นการตอบแทนนักศึกษาที่เขาต้องเสียเงินเพื่อเป็นค่าซื้อความรู้ในราคาที่แพงกว่า สถาบันของรัฐมาก ทั้งยังเป็นการแสดงให้เห็นถึงความรับผิดชอบที่มั่นคงและความเป็น น้าหนึ่งใจเดียวของสถาบันอุดมศึกษาเอกชน

1.3 เนื่องจากนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาเอกชน มีการรับรู้ในแนว บทบาททางวิชาการและการเป็นศิษย์เป็นอันคัมที่สาม ดังนั้น ทางสถาบันจึงควรมุ่งพัฒนา หลักสูตร การเรียน การสอน เพื่อส่งเสริมให้นักศึกษาได้มีโอกาสในการศึกษาค้นคว้ามากขึ้น

และเนื่องจากในอนาคตอันใกล้หลายสถาบันจะเปิดการสอนในระดับปริญญาโทในบางคณะวิชา ดังนั้นงานวิจัยจึงเป็นสิ่งจำเป็นมากสำหรับการศึกษาในระดับนี้ สถาบันอุดมศึกษาเอกชนทุกแห่งควรเร่งปรับปรุงห้องสมุดให้สมบูรณ์แบบ เพราะนอกจากความรู้ที่นักศึกษาจะได้รับจากอาจารย์ผู้สอนแล้ว แหล่งความรู้และผู้ประสิทธิ์ประสาทความรู้อันนับคอบมากที่สุดคือ ห้องสมุด ถ้ามีห้องสมุดที่ทั้งผู้สอนและผู้เรียนจะได้รับประโยชน์ร่วมกันทั้งสองฝ่าย และจะช่วยให้การเรียนการสอนดำเนินไปควบคู่กันยิ่งขึ้น

1.4 เพื่อช่วยส่งเสริมให้นักศึกษาได้มีประสบการณ์ และมีทักษะในการเรียนอย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น สถาบันอุดมศึกษาเอกชนจึงควรมีหน่วยงานให้บริการทางคำปรึกษาและการเสริมสร้างทักษะในการเรียนให้แก่นักศึกษา โดยจัดกิจกรรมเน้นหนักคำปรึกษาที่ทันสมัย ส่งเสริมให้นักศึกษามีโอกาสได้พบเห็นวิชาการที่แปลกใหม่ ซึ่งถ้าทางสถาบันไม่จัดขึ้น นักศึกษาเองจะไม่มีโอกาสได้สัมผัสเลย เช่น การพานักศึกษาไปทัศนศึกษาคณะหน่วยงานบางแห่งที่มีวิทยาการก้าวหน้า ให้นักศึกษาได้เรียนรู้อย่างใกล้ชิด และหาโอกาสให้นักศึกษาได้ใช้ความรู้ความสามารถตามที่เรียนมา โดย कराหาสถานที่ฝึกงานให้อย่างจริงจัง และได้ผล

1.5 จากการศึกษาที่พบว่า นักศึกษาสถาบันอุดมศึกษาเอกชน มีการรับรู้ในพฤติกรรม ความแนวทางการใช้สติปัญญาเป็นอันดับที่ดี แสดงว่านักศึกษาสถาบันอุดมศึกษาเอกชนตระหนักถึงความสำคัญของการใช้ปัญญาในความคิด การทำ และการแก้ปัญหา เป็นนักคิด สร้างสรรค์ความแนวทางของตนเอง ทางสถาบันจึงควรส่งเสริมให้นักศึกษาได้มีทักษะในการใช้สติปัญญาให้เพิ่มมากขึ้น เปิดโอกาสให้นักศึกษาเป็นคนคิดเป็น แก้ปัญหาเป็น ใช้สติปัญญาสร้างสรรค์สิ่งต่าง ๆ ให้สิทธิเสรีภาพแก่นักศึกษาได้แสดงความสามารถอย่างเต็มที่ ไม่ปิดกั้นความคิดเห็นของนักศึกษา ผู้บริหารต้องมีใจกว้าง รับฟังข้อแนะนำและความคิดเห็นของนักศึกษาที่อยู่ในขอบเขต เพื่อนักศึกษาจะได้มีความเป็นผู้ใหญ่ รู้จักดำเนินชีวิตอย่างปัญญาชน อันจะเป็นผลดีแกตัวนักศึกษาเอง และต่อประเทศชาติด้วย

1.6 พฤติกรรมความแนวทางการที่นักศึกษาให้ความสนใจเป็นอันดับรองลงมา คือ พฤติกรรมความแนวทางการพัฒนาสังคม ในด้านบทบาทการพัฒนาสังคมนั้น ทางสถาบันควรส่งเสริมกิจกรรมของนักศึกษาในด้านนี้ให้กว้างขวางและเป็นปึกแผ่นมั่นคงยิ่งขึ้น เพราะเท่าที่สังเกตนักศึกษาสถาบันอุดมศึกษาเอกชนแทบทุกแห่งให้ความสนใจกิจกรรมด้านนี้มาก ประสบการณ์

ในการพัฒนาสังคมและบำเพ็ญประโยชน์จะทำให้ให้นักศึกษามีทักษะ รู้จักโลกภายนอกกว้างขึ้น รู้จักชีวิตความเป็นอยู่ของประชากรส่วนใหญ่ของประเทศ ได้เห็นและสัมผัสกับความยากจน และความลำบากในการดำรงชีวิตของเพื่อนร่วมชาติ เพราะเหตุที่นักศึกษาส่วนใหญ่ของสถาบันอุดมศึกษาเลือกเรียนในคณะบริหารธุรกิจ ในวันหน้าเมื่อสำเร็จการศึกษาไปแล้ว ก็คงจะใช้ชีวิตส่วนมากอยู่แต่ในชุมชนที่เจริญแล้ว จะไม่มีโอกาสคลุกคลีกับคนที่มีฐานะต่ำกว่าเท่าไรนัก ดังนั้นโอกาสที่ดีที่สุดที่จะทำให้นักศึกษาเหล่านั้นมีส่วนร่วมช่วยเหลือเพื่อนมนุษย์ยากไร้บ้างก็คือในขณะที่ใช้ชีวิตนักศึกษา นอกจากจะทำให้เขามีโอกาสสัมผัสกับชีวิตอีกแบบที่แตกต่างไปจากความเป็นอยู่ของพวกเขาแล้ว การทำกิจกรรมพัฒนาสังคมยังมีส่วนช่วยพัฒนาจิตใจและความคิดของเขาให้เปิดกว้าง ไม่เป็นคนเห็นแก่ตัว รู้จักเอาใจเขามาใส่ใจเรา รู้จักคนในชนบทและคนที่มีฐานะความเป็นอยู่ต่ำกว่าได้มากขึ้น อันจะเป็นการทำให้สังคมอยู่ร่วมกันได้อย่างมีความสุข ลดความเอาเปรียบ และลดช่องว่างระหว่างฐานะลงบ้าง ในการนี้ทางผู้บริหารและอาจารย์ที่ปรึกษาสมควรควรให้คำปรึกษาในการจัดทำโครงการที่จะเป็นประโยชน์และมีประสิทธิภาพแก่นักศึกษาอย่างแท้จริง

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย

2.1 ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบแนวบทบาทนักศึกษาตามภูมิลำเนาเดิมของนักศึกษาเอง เปรียบเทียบแนวบทบาทของแต่ละภูมิลำเนา

2.2 ควรศึกษาเปรียบเทียบแนวบทบาทนักศึกษาที่จบมาจากชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายสายสามัญ กับนักศึกษาที่จบทางสายอาชีพ เพื่อความมีความแตกต่างทางพฤติกรรมในด้านใดบ้าง และมีสาเหตุมาจากอะไร

2.3 ควรศึกษาว่าแนวบทบาทของนักศึกษาสถาบันอุดมศึกษา เอกชนต่างจากแนวบทบาทของนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐอย่างไร โดยศึกษาเฉพาะคณะที่เหมือนกับสถาบันอุดมศึกษา เอกชนเท่านั้น

2.4 ควรศึกษาถึงความคาดหวังของสังคมที่มีต่อแนวบทบาทนักศึกษาสถาบันอุดมศึกษา เอกชน

2.5 ควรมีการสำรวจแนวบทบาทของผู้บริหาร และคณาจารย์ของสถาบันอุดมศึกษา เอกชน เพื่อคุณลักษณะต่อแนวบทบาทนักศึกษา และเพื่อศึกษาแนวบทบาทที่ปรากฏของผู้บริหารและคณาจารย์ สอดคล้องกับแนวบทบาทนักศึกษาหรือไม่เพียงใด

2.6 ควรศึกษาองค์ประกอบภายในสถาบันแต่ละสถาบันที่อาจมีผลกระทบโดยตรงต่อแนวบทบาทของนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา เอกชน